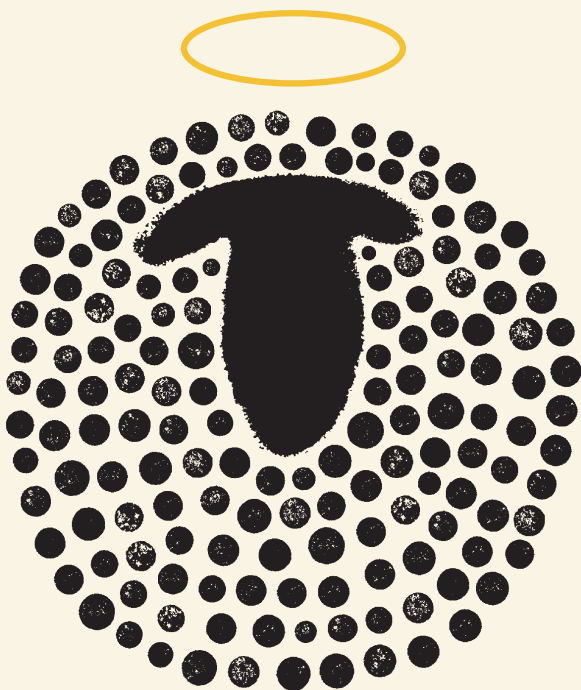

JOANNA CANNONOVÁ

ČERNÉ OVCE A BERÁNEK BOŽÍ

Svérázný, dojemný a krásně napsaný příběh
z britského předměstí

HOST

JOANNA CANNONOVÁ
ČERNÉ OVCE A BERÁNEK BOŽÍ

JOANNA CANNONOVÁ

**ČERNÉ OVCE
A BERÁNEK
BOŽÍ**

BRNO 2018

Copyright © 2016 by JOANNA CANNON

All rights reserved.

Translation © ANNA FORMÁNKOVÁ, 2018

Czech edition © HOST — vydavatelství, s. r. o., 2018 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-501-6 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7577-502-3 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7577-503-0 (Formát MobiPocket)

ARTHUROVI A JANICE

Dům číslo čtyři, Ulice

21. ČERVNA 1976

Paní Creasyová zmizela v pondělí.

Vím, že to bylo v pondělí, protože v ten den přijeli popeláři a celá ulice byla cítit po zbytcích od večere.

„Co tam dělá?“ kývl můj táta ke krajkové zácloně na okně. Pan Creasy přecházel po chodníku jen v košili. Každých pár minut se zastavil, nehnutě stál, obhlížel svůj vůz Hillman Hunter a předkláněl se, jako by něco poslouchal.

„Přišel o ženu.“ Nikdo nedával pozor, tak jsem si vzala další toust. „I když možná jen konečně táhla do háje.“

„Grace Elizabeth!“ Máma se otočila od plotny tak prudce, že s ní přiletěly i vločky z hrnce s kaší a přistály na podlaze.

„Jenom cituju pana Forbese,“ řekla jsem. „Prý se Margaret Creasyová včera v noci nevrátila domů a že možná jen konečně táhla do háje.“

Všichni jsme sledovali pana Creasyho. Zíral do cizích zahrad, jako by paní Creasyová mohla stanovat v něčem květinovém záhonu.

Tátu to přestalo zajímat a promluvil do svých novin. „To tajně posloucháš všechny naše sousedy?“ zeptal se.

„Pan Forbes byl na zahradě, mluvil se svojí ženou a já jsem měla otevřené okno. Zaslechla jsem to náhodou a to se může,“ odpověděla jsem sice tátovi, ale mluvila jsem k Haroldu Wilsonovi s dýmkou v puse, který na mě zíral z titulní strany.

„Když bude chodit po ulici sem a tam, tak nikoho nenajde,“ prohlásil táta. „Ačkoli by mohl mít větší štěstí, kdyby to zkusil v čísle dvanáct.“

Sledovala jsem, jak mámina tvář zápasí s úsměvem. Domnívali se, že nechápu, co tím myslí, a bylo mnohem snazší je při tom nechat. Máma říkala, že jsem v trapném věku. Já jsem si nijak zvlášť trapně nepřipadala, takže jsem předpokládala, že to bylo trapné pro ně.

„Třeba ji unesli,“ nadhodila jsem. „Třeba není úplně bezpečné, abych šla dneska do školy.“

„Je to naprosto bezpečné,“ odvětila máma. „Nic se ti nestane, to bych nedovolila.“

„Jak může někdo jen tak zmizet?“ Sledovala jsem pana Creasyho, který pochodoval po chodníku tam a zpátky. Měl svěšená ramena a při chůzi si zíral na boty.

„Lidé někdy potřebují vlastní prostor,“ pronesla máma směrem ke sporáku, „občas bývají zmatení.“

„Margaret Creasyová byla zaručeně zmatená.“ Táta nalistoval sportovní přílohu a klepal stránkami tak dlouho, dokud se nenarovnaly. „Moc se vyptávala. Před tím jejím tlacháním se nedalo utéct.“

„Jen ji zajímali lidé, Dereku. Člověk si může připadat opuštěný, i když má manžela. A oni ani neměli děti.“ Máma na mě pohlédla, jako by zvažovala, jestli na té poslední zmínce nějak záleží, a pak nabrala kaši do velké mísy s okrajem posázeným fialovými srdíčky.

„Proč mluvíte o paní Creasyové v minulém čase?“ zeptala jsem se. „To je mrtvá?“

„Ne, jistěže ne.“ Máma postavila mísu na podlahu. „Remingtone,“ zavolala, „maminka ti udělala snídani.“

Remington přitápnal do kuchyně. Býval to labrador, ale přibral tolik, že teď už se to dalo poznat jen těžko.

„Ona se objeví,“ prohlásil táta.

Totéž říkal i o kocourovi odvedle. Před lety se ztratil a od té doby ho nikdo neviděl.

Tilly čekala u přední branky oblečená do svetru praného v ruce a vytahaného tak, že jí sahal až po kolena. Povytahovala si z vlasů gumičky, ale její účes i tak zůstal v naprosto stejné poloze, jako by gumičky byly pořád na svém místě.

„Tu paní z čísla osm zavraždili,“ řekla jsem.

Beze slova jsme kráčely ulicí, až jsme došly na hlavní silnici. Šly jsme vedle sebe, i když Tilly musela jít rychleji, aby se mnou udržela krok.

„Kdo bydlí v čísle osm?“ zeptala se, když jsme čekaly na přechodu.

„Paní Creasyová.“

Šeptala jsem pro případ, že by pan Creasy rozšířil svůj okruh pátrání.

„Paní Creasyovou jsem měla ráda, učila mě plést. Grace, měly jsme ji rády, ne?“

„To ano,“ řekla jsem jí, „hodně rády.“

Přešly jsme silnici u boční uličky vedle obchodního domu Woolworth's. Ještě nebylo ani devět hodin, ale chodníky už byly zaprášené a rozpálené a já jsem cítila, jak se mi na záda lepí látka. Lidé jezdili v autech se staženými okénky a ulici plnily útržky hudby. Když se Tilly zastavila, aby si přehodila aktovku na druhé rameno, upřeně jsem se zahleděla do výlohy plné nerezových hrnců.

„Kdo ji zavraždil?“ promluvila na mě z výkladu stovka Tillyiných tváří.

„To nikdo neví.“

„A kde je policie?“

Sledovala jsem Tilly, jak na mě mluví skrze kastroly. „Čekám, že se objeví později,“ řekla jsem jí, „asi toho mají moc na práci.“

Stoupaly jsme po dlažebních kostkách v sandálech, které pleskaly o kameny, což znělo, jako by nás pochodovala celá armáda. V zimě jsme se kvůli ledovce držely zábradlí a zároveň jedna druhé, ale teď se před námi ulička rozprostírala jako říční koryto plné pytlíků od brambůrků, žízňivého plevelu a prašné hlíny, která nám špinila prsty u nohou.

„Proč máš na sobě svetr?“ zeptala jsem se.

Tilly nosila svetr pořád. I v tom největším vedru si ho přetahovala přes dlaně a dělala si z rukávů rukavice.

Obličej měla světle růžový jako stěny v našem obývacím pokoji a pot jí lepil kluzké hnědé kudrny k čelu.

„Máma říká, že si nemůžu dovolit něco chytit.“

„Kdy už se o tebe přestane bát?“ Rozčílilo mě to a vlastně jsem ani nevěděla proč, což mě dopálilo ještě víc, a tak mi sandály pleskaly o zem hodně hlasitě.

„Asi nikdy,“ řekla Tilly. „Možná proto, že je na mě sama. Musí se bát dvakrát tolik, aby udržela krok s ostatními.“

„Už se to znovu nestane.“ Zastavila jsem se a stáhla jí tašku z ramene. „Můžeš si ten svetr svléknout, nic ti nehrozí.“

Tilly na mě zírala. Nikdy nebylo jednoduché uhodnout, co si zrovna myslí. Její oči za tlustými brýlemi s tmavými obroučkami ani zbytek jejího těla toho moc neprozrazovaly.

„Tak dobře,“ odpověděla a sundala si brýle. Přetáhla si svetr přes hlavu, a když se vynořila na druhé straně vlněné masy, obličej měla rudý a flekatý. Podala mi svetr a já jsem ho hned obrátila nalic, jako to dělala moje máma, a přehodila si ho přes ruku.

„Vidíš,“ řekla jsem jí, „je to naprosto bezpečné. Nic se ti nestane, to bych nedovolila.“

Svetr byl cítit sirupem proti kašli a cizím mýdlem. Nesla jsem ho celou cestu až do školy, kde nás pohltila záplava ostatních dětí.

Tilly Albertovou jsem znala pětinu svého života. Přijela před dvěma léty ve velké bílé dodávce, z níž ji vyložili spolu s kredencí a třemi klubovkami. Sledovala jsem ji z kuchyně paní Mortonové, jedla u toho sýrový koláček

a poslouchala, jaké bude počasí u Norfolkských jezer. U těch jsme sice nežili, ale paní Mortonová tam jednou byla na dovolené a ráda věděla, jak tam zrovna je.

Paní Mortonová seděla vedle mě.

„Poseděla byste chvíli s Grace? Já si zatím na chvílku lehnu,“ říkávala máma, i když paní Mortonová toho moc nenaseděla, místo toho utírala prach, pekla a vyhlížela z oken. Moje máma strávila většinu roku 1974 tím, že si šla na chvílku lehnout, takže jsem s paní Mortonovou sedávala celkem často.

Sledovala jsem tu bílou dodávku. „A kdo to teda je?“ zeptala jsem se s pusou plnou koláčku.

Paní Mortonová se přimáčkla ke krajkové zácloně, která sahala do půli okna, zavěšená na lanku. To se v polovině prohnulo, vyčerpané tím silným tahem. „To budou ti noví,“ odpověděla.

„A co jsou zač?“

„To nevím.“ Stáhla záclonu ještě o něco víc. „Ale nevidím tam žádného mužského. Ty ano?“

Dívala jsem se přes záclonu. Dva muži tam byli, měli však na sobě montérky a vypadali zaneprázdněně. Dívka, která se vynořila z nákladového prostoru dodávky, dál stála na chodníku.

Byla malá, kulatá a hodně bledá, jako obří bílý obálzek, a na sobě měla pláštěnku zapnutou až ke krku, i když už tři týdny nepršelo. Najednou protáhla obličej, jako by chtěla začít plakat, pak se předklonila a pozvracela si boty.

„Nechutné,“ prohlásila jsem a vzala si další koláček.

Ve čtyři hodiny už Tilly seděla vedle mě u kuchyňského stolu.

Došla jsem pro ni, protože zůstala na zídce před domem a vypadala, jako by ji vyložili tam, kde neměli. Paní Mortonová vytáhla pampeliškovo-lopuchovou limonádu a nové balení oplatek v čokoládě. V té době jsem ještě nevěděla, že Tilly nerada jí před lidmi, a ona držela oplatku v ruce tak dlouho, až jí začala čokoláda protékat mezi prsty.

I když byl dřez jen metr od stolu, paní Mortonová plivla na kapesník a otřela Tilly ruce. Tilly se kousla do rtu a podívala se z okna.

„Koho hledáš?“

„Svoji mámu.“ Tilly se otočila zpátky a zírala na paní Mortonovou, která už znovu plivala na kapesník. „Jen jsem se chtěla ujistit, že se nedívá.“

„A tátu nehledáš?“ zeptala se paní Mortonová. Jestli tahle ženská neuměla využít příležitosti, tak už nikdo.

„Nevěděla bych, kde hledat.“ Tilly si velice nenápadně otřela ruce do sukně. „Myslím, že žije v Bristolu.“

„V Bristolu?“ Paní Mortonová si zastrčila kapesník zpátky do rukávu u svetru. „Mám v Bristolu sestřenici.“

„I když možná je to vlastně Bournemouth,“ zamyšleně dodala Tilly.

„Aha,“ zamračila se paní Mortonová. „Tam asi nikoho neznám.“

„Ne,“ řekla Tilly, „já taky ne.“

Letní prázdniny jsme strávily u paní Mortonové v kuchyni. Po nějaké době se s námi Tilly začala cítit natolik

dobře, že s námi i jedla. Vždycky si velmi pomalu nabírala lžící do pusy bramborovou kaši a potajmu ujíдалa kuličky hrášku, které jsme loupaly z lusků, usazené nad novinami na koberci v obývacím pokoji.

„Nedáte si oplatky nebo čokoládovou tyčinku?“ Paní Mortonová se nám vždycky snažila vnutit čokoládu. Měla jí plnou spíž a žádné vlastní děti. Její spíž připomínala jeskyni, přetékala slepovanými sušenkami a karamelkami a já jsem si často představovala, jak tam zůstanu uvězněná přes noc a nezbude mi nic jiného, než se ujíst k smrti pudinkovým krémem.

„Ne, děkuji.“ Tilly sotva otevřela pusou, jako by se bála, že by jí do ní mohla paní Mortonová v nestřeženém okamžiku něco vpašovat. „Máma říká, že bych čokoládu jíst neměla.“

„Něco jíst musí,“ prohlásila paní Mortonová později, když jsme sledovaly, jak za Tilly zaklaply dveře. „Vypadá jako soudek.“

V úterý se paní Creasyová stále pohřešovala a ve středu se pohřešovala ještě víc, protože měla pro místní klub charity Britské královské legie připravit lístky do tomboly. Ve čtvrtek už její jméno kolovalo přes ploty zahrad a prolétalo se kolem front v obchodech.

Někdo pronesl: „No a co ta Margaret Creasyová?“ A jako by tím odstartoval závod.

Táta trávil celé dny v kanceláři na druhé straně města, a vždycky když se vrátil domů, nechal si převyprávět události celého dne. Ale máma se ho stejně každý večer zeptala, jestli neslyšel něco nového o paní Creasyové,

a on si pokaždé zhluboka povzdechl, zakroutil hlavou a šel si sednout k láhvi světlého piva a televiznímu hlasateli Kennethu Kendallovi.

V sobotu ráno jsme s Tilly seděly na zdi před naším domem a místo nohou jsme měly čtyři kyvadla. Sledovaly jsme dům Creasyových naproti. Vstupní dveře byly dokořán, všechna okna otevřená, asi aby se paní Creasyová mohla snáz dostat domů. Pan Creasy sundával v garáži z hromad jednu krabici po druhé a postupně prohlížel jejich obsah.

„Myslíš, že ji zavraždil?“ zeptala se Tilly.

„Předpokládám, že ano,“ přikývla jsem.

Udělal jsem menší pauzu a teprve pak jsem oznámila nejnovější zprávy. „Zmizela a nevezala si s sebou žádné boty.“

Tilly lezly oči z důlků. „Jak to víš?“

„Mámě to říkala ta paní na poště.“

„Ale tu nemá tvoje máma ráda.“

„Teď už má,“ řekla jsem.

Pan Creasy se pustil do krabice. S každou další bednou byl zmatenější, sypal si k nohám jejich obsah a mumlal si sám pro sebe.

„Nevypadá jako vrah,“ prohlásila Tilly.

„A jak takový vrah vypadá?“

„Obvykle mívá knír,“ odpověděla Tilly, „a bývá mnohem tlustší.“

V nose mě pálil puch horkého asfaltu a horké cihly mě nepříjemně hřály do chodidel. Tomu vedru se nedalo utéct. Bylo tu každý den, už když jsme se ráno

probudili, vytrvalé a nezdolné, a viselo ve vzduchu jako neukončená hádka. Vypouštělo naše dny na chodníky a verandy, a protože jsme to mezi cihlami a maltou už dál nevydrželi, roztáli jsme, prosákli ven a vzali s sebou i svoje životy. Společným jídlům, konverzacím a diskuzím jsme povolili opratě a dovolili jim, aby utíkaly ven. I ulice se změnila. V zažloutlých trávnicích se objevily obrovské trhliny a chodníky byly rozměklé a nestálé. Všechno, co bývalo pevné a spolehlivé, teď bylo tvárné a pochybné. Nic už nebylo jisté. Vedro zpřetrhalo veškeré vazby — tak to říkal můj táta, ale mně to připadalo mnohem zlověstnější. Vypadalo to, jako by se celá ulice hýbala, roztahovala a snažila se utéct sama před sebou.

Okolo Tillyiny hlavy opisovala osmičku tlustá moucha. „Máma říká, že paní Creasyová zmizela kvůli tomu vedru.“ Odehnala mouchu hřbetem ruky. „Podle mámy lidi z toho vedra dělají divné věci.“

Sledovala jsem pana Creasyho. Došly mu krabice a teď dřepěl na podlaze garáže, tiše a nehnutě, obklopený troskami minulosti.

„Asi to tak bude,“ řekla jsem.

„Máma říká, že je potřeba, aby zapršelo.“

„To má nejspíš pravdu.“

Pohlédla jsem na oblohu, která se nám nad hlavami rozkládala jako oceán. Ještě dalších padesát šest dní nespadla ani kapka.

Kostel sv. Antonína

27. ČERVNA 1976

V neděli jsme šly do kostela a prosily Boha, aby našel paní Creasyovou.

Moji rodiče neprosili, protože si přispali, ale já s paní Mortonovou jsme si sedly dopředu, aby nás Bůh líp slyšel.

„Myslíte, že to bude fungovat?“ zašeptala jsem, když jsme klečely na klouzavých klekátkách.

„No, rozhodně to ničemu neublíží,“ odpověděla mi.

Většinu toho, co pan farář říkal, jsem moc nerozuměla, čas od času se na mě však usmál, a tak jsem se snažila jeho úsměv opětovat a vypadat nevinně a zaujatě. Kostel byl cítit voskem a starým papírem a chránil nás před prudkým sluncem. Dřevěná žebra střechy se klenu-
la nad shromážděním, kostel nasával horko a pot do

chladného suchého kamene a já jsem se pod bavlněnými šaty třásla zimou. Věřící se rozmístili do lavic, aby kostel vypadal plný, ale já jsem se přisunula k paní Mortonové a teplu jejího svetrů. Natáhla ruku a já jsem ji za ni chytila, i když už jsem na to byla moc velká.

Farářova slova duněla o kámen jako vzdálený hrom.

Dám se vám nalézt, je výrok Hospodinův, a změním váš úděl.

Sledovala jsem kapku potu, jak si razí cestu dolů po spánku paní Mortonové. Když se správně posadíte, je lehké začít v kostele klimbat.

Budu je pronásledovat mečem, hladem a morem.

To upoutalo moji pozornost.

Dám mu vyváznout, neboť je mi oddán, budu jeho hradem, on zná moje jméno. Až mě bude volat, odpovím mu.

Dívala jsem se na silný zlatý kříž na oltáři. Odráželi jsme se v něm všichni: ti zbožní i ti bezbožní, ti vypočítaví i ti oddaní. Každý z nás měl své důvody, aby tam seděl, tiše a v očekávání, skrytý mezi stránkami kancionálu. Jak by nám všem Bůh zvládl odpovědět?

„Beránku Boží,“ pronesl pan farář, „který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.“

A já jsem přemýšlela, jestli prosíme Boha, aby našel paní Creasyovou, nebo ho jen žádáme, aby jí odpustil, že zmizela.

Vyšli jsme do zlatavé sluneční záře. Rozprostírala se po hrobech, běhla náhrobky a dávala vyniknout jménům zemřelých. Dívala jsem se, jak šplhá po zdech kostela, až dosahuje k vitrážovým oknům, od kterých odráží

purpurové a šarlatové střípky do bezmračného nebe. Paní Mortonová i její ruka byly zaneprázdněny sevřením žen v kloboucích, které ani na moment nezaváhaly, a tak jsem se procházela po hřbitově kolem kostela v pečlivě vyměřených vodorovných pruzích, abych náhodou na někoho nešlápla.

Líbilo se mi mít pod botami hlínu. Připadala mi jistá a zkušená, jako by do ní všechny ty kosti, které v ní byly pohřbené, nechaly přejít svoji moudrost. Dokud mě úhledná štěrková cestička nedovedla ke dveřím do presbytáře, procházela jsem se kolem Ernestů, Margaret a Marií, které milovaly a připomínaly už jen pampelišky, jimiž zarůstala jejich jména. Hroby kolem byly tak staré, že lišejník už docela pozřel to, čím bývaly, a z náhrobků, které se hrbily a vrávoraly jako opilci, na mě zíraly řady zapomenutých lidí.

Sedla jsem si na čerstvě posekanou trávu za hrob pokrytý bílými a zelenými spirálami. Věděla jsem, že ony ženy v kloboucích bývají poněkud náročnější na čas, a tak jsem začala plést věneček ze sedmikrásek. Když jsem byla u páté sedmikrásky, dveře presbytáře se otevřely a objevil se pan farář. Vítr ho chytil za konec roucha a ten se teď třepotal jako prádlo na šňůře. Sledovala jsem velebného pána, jak vyrazil napříč hřbitovem, aby sebral prázdný pytlík od brambůrků, a když se vrátil ke dveřím, zul si botu a bušil s ní o dveře, aby se zbavil posekané trávy.

Nenapadlo by mě, že se něco takového smí.

„Proč lidé mizejí?“ zeptala jsem se ho zpoza náhrobku. Pan farář sice tloukl botou dál, ale zpomalil a ohlédl se přes rameno.

Uvědomila jsem si, že mě nevidí. Vstala jsem.

„Proč lidé mizejí?“ zopakovala jsem.

Obul si botu a šel ke mně. Byl vyšší než v kostele a vypadal hodně vážně. Na čele měl výrazné vrásky, jako by se jeho obličej celý život snažil rozlousknout opravdu závažný problém. Nedíval se na mě, ale na náhrobky.

„Ze spousty důvodů,“ řekl nakonec.

Byla to odpověď k ničemu. Na to bych přišla sama a ani bych se nemusela ptát Boha.

„Jako třeba?“

„Lidé sejdou z cesty, nabерou špatný směr.“ Podíval se na mě a já na něj mžourala proti slunci.

„Ztratí se.“

Pomyslela jsem na ty Ernesty, Margarety a Marie.
„Anebo umřou,“ řekla jsem.

Zamračil se a zopakoval má slova: „Anebo umřou.“

Pan farář byl cítit stejně jako kostel. V záhybech šatů se mu zachytila víra a já jsem měla plíce plné pachy nástěnných gobelínů a svíček.

„Jak zabránit lidem v tom, aby dál mizeli?“ zeptala jsem se.

„Tak, že jim pomůžеш najít Boha.“ Přenesl váhu na druhou nohu a štěrk pod ním zakřupal. „Pokud mezi lidmi existuje Bůh, tak se nikdo neztratí.“

Pomyslela jsem na naši čtvrť. Na nemyté děti, které vybíhaly z domů, a na opilecké hádky, jež se valily ven okny. Nedokázala jsem si představit, že by tam Bůh trávil nějak moc času.

„Jak mám najít Boha?“ zeptala jsem se. „Kde je?“

„Je všude. Všude.“ Zamával rukama kolem, aby mi to předvedl. „Jen se musíš dívat.“

„A když najdeme Boha, budou všichni v bezpečí?“ zeptala jsem se.

„Samozřejmě.“

„I paní Creasyová?“

„Přirozeně.“

Na střeše kostela roztáhla křídla vrána a do ticha se ozval pronikavý skřek.

„Nechápu, jak to Bůh dokáže,“ prohlásila jsem. „Jak nám dovede zabránit v tom, abychom se ztratili?“

„Grace, ty dobře víš, že Hospodin je náš pastýř. My jsme jeho ovce, jenom ovce. Pokud sejdem z cesty, musí nás Bůh najít a dovést nás domů.“

Dívala jsem se dolů na svoje boty a přemýšlela jsem o tom, co řekl. Tráva mi propichovala podkolenky a zanechávala mi na kůži malé červené škrábance.

„Proč musí lidi umřít?“ zeptala jsem se. Jenže když jsem zvedla hlavu, byl pan farář už zase u dveří do presbytáře.

„Zajdeš na čaj do kostelního sálu?“ volal na mě.

Moc se mi nechtělo, radši bych šla zpátky za Tilly. Její máma nevěřila v organizovanou víru a bála se, že nám kněz všem vymývá mozky, ale musela jsem jít, protože jinak by to bylo, jako bych odmítla Ježíše.

„Tak dobře,“ řekla jsem a vytahovala si přitom z podkolenek stébla trávy.

Šla jsem za paní Mortonovou po cestičce mezi kostelem a sálem. Kolem cesty bylo léto v plném květu: rostl tam ptačinec i pryskyřníky a vysoké náprstníky vypouštěly z velkých fialových zvonků obláčky pylu. Přestal foukat

vítr a nechal nás samotné v tom palčivém vedru, které se mi zařezávalo do ramenou a v němž i mluvení dalo pěknou fušku. Plahočili jsme se v řadě za sebou jako tiší poutníci na cestě k chrámu s čajem a sušenkami, všichni upjatí v nedělních šatech a ozdobení kapkami potu.

Když jsme došli na parkoviště, Tilly seděla na zídce. Byla natřená opalovacím krémem a na hlavě měla pogumovaný námořnický klobouk.

„Nic jiného na hlavu jsem nenašla,“ oznamovala nám.

„Já myslela, že tvoje máma nechce, abys byla pobožná,“ natáhla jsem k ní ruku.

„Šla doplňovat zboží do samoobsluhy,“ řekla Tilly a ztěžka se sesunula ze zídky.

Kostelní sál byl nízká bílá budova, která se krčila na konci cestičky a vypadala, jako by si ji tam někdo odložil, než se rozhodne, co s ní udělá. Uvnitř se nalévaly cinkající šálky jako na běžícím pásu. Po parketách cvakaly nedělní podpatky a v rohu syčely a prskaly nerezové varnice.

„Dám si vývar z kostky,“ řekla Tilly.

Prohlížela jsem si paní Mortonovou, která nám na druhé straně sálu objednávala pití. Stala se brzy vdovou, a tak si splétala život ze zbytků toho, co za sebou zanechali ostatní. Pekla a starala se a pletla, až si kolem sebe vytvořila jistou auru nepostradatelnosti. Říkala jsem si, kým by paní Mortonová byla, kdyby ještě pořád měla manžela — kdyby pan Morton nehledal na podlaze auta kazetu od The New Seekers a nenapálil to do dělicího pásu na dálnici M4. Jela s ním nějaká žena (to si špitali lidi), která se pak objevila na pohřbu v černých šatech až ke kotníkům, na rtech rudou rtěnku, a vzlykala tak usilovně, že ji nervózní hrobník musel vyvést z kostela.

Já jsem si z toho nic nepamatovala, byla jsem moc malá. Zнала jsem paní Mortonovou jenom takovou, jaká byla teď, oblečenou v tvídu, vykartáčovanou a samotnou v životě chystaném pro dva.

„Vývar,“ podala paní Mortonová Tilly hrnek. Věděly jsme, že ho nebude pít, ale všechny jsme předstíraly, že ano, včetně Tilly samotné, která si držela šálek tak blízko tváře, až se jí mlžily brýle.

„Věříte v Boha, paní Mortonová?“ vzhledla jsem k ní. S Tilly jsme čekaly.

Neodpověděla hned a místo toho očima hledala odpověď v trámech na stropě. „Věřím v to, že v neděli ráno by nikdo neměl lidem pokládat hloupé otázky,“ řekla nakonec a odešla hledat záchod.

Sál se zaplnil. Bylo tam mnohem víc lidí než v kostele a nejlepší nedělní oděvy se mísily s džínami. Vypadalo to, že Ježíš by přilákal mnohem víc lidí, kdyby rozdával rozinkové sušenky. Byli tu lidé z naší ulice: Forbesovi, ten pán, co pořád seká trávnik, a ta paní z domu na rohu, která byla obklopená chumlem dětí. Tiskly se jí k bokům a k nohám a já jsem sledovala, jak si žena strká sušenky do kapes. Všichni stáli s novinami v podpaží a slunečními brýlemi na čele a v rohu se něčí trpasličí špic dohadoval s border kolií. Lidé si povídali o nedostatku vody, o ministru zahraničí Jamesi Callaghanovi a o tom, jestli už je paní Creasyová zpátky. Nebyla.

O Ježíšovi se nikdo z nich nezmínil.

Vlastně by si asi nikdo ani nevšiml, kdyby Ježíš vešel do sálu, leda by s sebou přinesl máslovou roládu.

„Věříš v Boha?“ zeptala jsem se Tilly.

Seděly jsme v rohu sálu na modrých plastových židličkách, které přitahovaly náš pot. Tilly seděla s nosem nad svým hrnkem vývaru a já jsem si tiskla kolena k hrudi jako štít. V dálce jsem viděla paní Mortonovou v pasti mezi masivním stolem a dvěma velkými ženami v květovaných zástěrách.

„Asi jo,“ řekla Tilly. „Myslím, že mě Bůh zachránil, když jsem byla v nemocnici.“

„Jak to víš?“

„Máma ho prosila každý den.“ Zamračila se na svůj hrneček. „Když jsem se uzdravila, tak s tím máma zase přestala.“

„Tos mi nikdy neřekla. Vždycky jsi říkala, žeš byla moc malá, aby sis to pamatovala.“

„Tohle si pamatuju,“ odpověděla, „a vzpomínám si, že byly Vánoce a sestřičky nosily ve vlasech vánoční řetězy. Ale nic dalšího už nevím.“

Nepamatovala si to. Ptala jsem se jí — a hodněkrát. „Pro děti je lepší, když nevědí všechno,“ říkala a ta slova jí z pusy vždycky vycházela s přehnaným důrazem.

Když mi to řekla poprvé, přednesla to uprostřed rozhovoru naprosto lhostejně, jako by vynesla na stůl další kartu. Nikdy jsem nepotkala nikoho, kdo skoro umřel, a zezačátku mě celé to téma hrozně zajímalo. A pak už to bylo víc než jen uchvácení. Musela jsem vědět úplně všechno, abych všechny podrobnosti mohla splést do ochranné sítě. Jako by nás před tím pravda mohla ochránit. Kdybych málem umřela já, tak bych měla připravenou celou přednášku, kterou bych mohla odvyprávět kdykoli, ale Tilly si pamatovala jen ten řetěz a že měla

něco s krví. A to nestačilo — i když jsem si všechna její slova spojila dohromady jako modlitbu.

Potom co mi to řekla, jsem se přidala k její mámě v tiché ostražitosti. Když jsme běhaly pod nekonečným srpnovým nebem, Tilly byla pod dohledem. Bez dechu jsem se ohlížela přes rameno a čekala, až mě dožene. Před žhnoucím létem ji chránil tátův deštník na golf, a navíc se držela co nejdál od hran obrubníků a prasklin v chodnicích. A když s sebou září přineslo déšť a vlhko, byla Tilly usazená tak blízko u plynového ohříváče, že se jí na nohou odrážela rozpálená mřížka.

Bez přestání jsem na ni dohlížela a zkoumala i tu nejmenší změnu, co se jí v životě přihodila, a přece o tom Tilly neměla ani tušení. Moje starost byla nehlučná, tichá posedlost možností, že by mi moje jediná kamarádka v životě mohla zmizet, protože jsem na ni nedávala dost pozor.

Hluk v sále se proměnil ve směsici hlasů. Byl to stroj, který v tom vedru běžel naprázdno, poháněný jenom drby a kritizováním, a my jsme zíraly do jeho motoru z přehřátých těl a cizích nohou. Pan Forbes stál před námi, mával fondánovým košíčkem s třešní, vyjadřoval svůj názor a přitom se mu do košile vkrádalo horko.

„V pondělí ráno se probudil a byla pryč. Zmizela.“

„To je neuvěřitelné,“ prohlásil Eric Lamb, který měl na nohavicích ještě pořád stébla posekané trávy.

„Já říkám, že žít se musí přítomností.“ Sledovala jsem pana Forbese, jak mává kolem dalším košíčkem, jako by tím chtěl podpořit svoje tvrzení.

Paní Forbesová nemluvila. Namísto toho šoupala sandály po parketách a otáčela svůj hrneček na podšálku. Tvář měla tak ustaranou, že už to ani víc nešlo.

Pan Forbes ji pozoroval a nechával u toho postupně zmizet svůj třešňový košíček. „Přestaň se kvůli tomu strachovat, Dorothy, nemá to s tím nic společného.“

„Má to s tím společného úplně všechno,“ odpověděla mu, „já to prostě vím.“

Pan Forbes zakroutil hlavou. „Ericu, řekni jí něco,“ prohlásil, „mě ona neposlechne.“

„Všechno už je to dávno pryč. Tohle bude kvůli něčemu jinému. Určitě se jen o něčem nepohodli, tak to bude,“ řekl Eric Lamb. Zdálo se mi, že je jeho hlas měkký a olemovaný útechou, ale přesto sebou paní Forbesová dál šila a schovávala svoje myšlenky za svrastělé čelo.

„Anebo je to tím vedrem,“ řekl pan Forbes a plácal se po břicho, aby se ujistil, že košíček v pořádku dorazil tam, kam měl. „Lidi dělají v tomhle počasí divný věci.“

„To bude ono,“ souhlasil Eric Lamb, „to bude tím horkem.“

Paní Forbesová vzhlédla od svého neustále rotujícího šálku a hodně slabě se usmála. „Ale jestli to tak není, tak jsme v háji, co?“ zeptala se.

Dál stáli mlčky. Viděla jsem, jak si vyměnili pohledy a pan Forbes si hřbetem ruky setřel drobky z úst. Eric Lamb nemluvil. Když na něj pohlédli, díval se do země, aby se na ně nemusel podívat taky.

Po chvíli paní Forbesová prohlásila, že „ten čaj potřebuje víc mléka“, a zmizela v mase opálené kůže.

Poklepala jsem Tilly na rameno a z modrého kelímku se vylila trocha vývaru.

„Slyšelas to?“ zeptala jsem se. „Paní Forbesová řekla, že jsou všichni v háji.“

„To se na farní sešlost moc nehodí, co?“ řekla Tilly, která měla pořád na hlavě pogumovaný klobouk. Otřela lemlem svého svetru vývar z okraje kelímku. „Paní Forbesová je poslední dobou trochu divná.“

Byla to pravda. Den předtím jsem ji viděla, jak bloumá po zahradě v noční košili a dlouze promlouvá se záhonky.

„To je tím vedrem,“ řekl pan Forbes, když ji tehdy odváděl zpátky do domu, v rukách hrnek čaje a televizní program.

„Proč všichni všechno svádí na horko?“ zeptala se Tilly.

„Je to tak jednodušší.“

„Jednodušší než co?“

„Jednodušší než každému říkat, co je za tím doopravdy.“

Pak se objevil pan farář.

Věděly jsme, že dorazil, ještě než jsme ho uviděly, protože hovory v sále začínaly uvadat a měnit se v pokračování. Prošel davem, který se za ním opět uzavíral jako hladina Rudého moře. Vypadalo to, jako by ve své klerice plul po parketách. Kolem něj se rozprostíral jistý nehybný klid, z čehož byl každý, ke komu se přiblížil, až přehnaně aktivní a poněkud hysterický. Když si s ním lidé trásli rukou, stáli o něco vzpřímeněji a já jsem zahlédla, jak paní Forbesová předvedla něco, co připomínalo malé pukrle.

„Tak co říkali v kostele?“ ptala se Tilly, když jsme sledovaly důstojného pána, jak se pohybuje po místnosti.

„Pan farář nám povídal, že když lidi pořádně neposlouchají Boha, tak za nimi běhá s nožem v ruce.“

Tilly se znovu nadechla vývaru. „Netušila jsem, že něco takového dělá,“ prohlásila nakonec.

Někdy jsem od ní nemohla odtrhnout oči. Byla skoro průsvitná, křehká jako sklo. „Říkal, že když najdeme Boha, tak nás ochrání.“

Tilly vzhledla. Na špičce nosu měla šmouhu od opalovacího krému. „Myslíš, že zmizí někdo další, Gracie?“

Pomyslela jsem na náhrobní kameny, paní Creasyovou a ty zničené, zažloutlé trávníky.

„A potřebujeme Boha, aby nás ochraňoval? Copak nejsme v bezpečí tak, jak jsme?“ zeptala se.

„Já už ti asi ani nevím.“

Sledovala jsem ji a navlékala u toho svoje starosti na šňůrku jako korálky.

Pan farář obešel sál kolem dokola a zmizel za oponou vedle pódia, jako by byl nějaký kouzelníkův pomocník. Motor rozhovorů se opět rozběhl, nejprve pomalu a nejistě a pak se rozjel na stejnou úroveň jako předtím. Vzduch se plnil zákazy zalévání a historkami o mizejících sousedech.

Asi by to tak i pokračovalo. Rozhovory by postupně dobíhaly, dokud by se lidé nerozešli domů, aby se napali růžičkovou kapustou. Ovšem to by dvoukřídlými dveřmi nesměl do sálu vrazit pan Creasy a pochodovat napříč vyjeveným davem. Za ním se rozprostíralo

ticho, zbylo jenom cinkání šálků o podšálky a štouchání lokty.

Zastavil se před panem Forbesem a Ericem Lambem, obličej měl stažený hněvem. Tilly potom říkala, že si myslela, že někoho uhodí, ale mně připadalo, že z něj všechno to případné násilí vyhnal strach.

Slova se mu pár vteřin zrcadlila v očích a pak řekl: „Vy jste jí to řekli, že jo?“

Byl to šepot, který chtěl být původně křikem, a tak zanechal jeho ústa pokrytá slinami a vztekem.

Pan Forbes se obrátil od obecenstva a vedl pana Creasyho ke zdi. Slyšela jsem ho, jak říká „prokrista“ a „uklidni se“ a „proboha“, a pak jsem zaslechla, jak prohlásil: „My jsme jí nic neříkali.“

„Proč by se jinak sebrala a odešla?“ opáčil pan Creasy. Hněv ho očividně znehybnil a stala se z něj vzteklá figurína, nehnutá a strnulá, až na to zarudnutí, které mu stoupalo zpod košile vzhůru na krk.

„Já nevím,“ odpověděl pan Forbes, „ale jestli na to přišla, tak od nás to neměla.“

„Tak hloupí nejsme,“ dodal Eric Lamb. Ohlédl se přes rameno k záplavě čajových šálků a zvědavosti. „Pojďme odsud, seženeme ti něco k pití.“

„Já sakra nechci nic k pití,“ zasyčel na ně pan Creasy jako had. „Chci zpátky svoji ženu.“

Neměl na výběr. Vyvedli ho ze sálu jako vězeňská stráž. Sledovala jsem paní Forbesovou.

Zírala na dveře ještě dlouho potom, co se za nimi zavřely.

Dům číslo čtyři, Ulice

27. ČERVNA 1976

Všechny ulice v naší čtvrti se jmenovaly podle stromů a my s Tilly jsme chodívaly domů z kostelního sálu uličkou, která rozdělovala Platanovou a Cedrovou. Po obou stranách cesty viselo v opuštěných zahradách prádlo na šňůrách jako prapory a čekalo, až zafouká větřík. Jak jsme šly, voda odkapávala melodii na betonové cestičky.

Tou dobou ještě nikdo netušil, že za mnoho let budou lidé o tomhle létě pořád mluvit, každá další vlna veder se bude porovnávat s touhle a ti, kteří ji zažili, se budou usmívat a kroutit hlavou pokaždé, když si někdo bude stěžovat na vysoké teploty. Bylo to léto vykoupení. Léto skákacích míčů a skupiny ABBA. Dolly Partonová prosila Jolene, aby jí neodloudila manžela, a my jsme zírali na

povrch Marsu a připadali si nicotní. Museli jsme se dělit o vodu na koupání, konvici plnit jenom z poloviny a záchod splachovat jenom při „zvláštních příležitostech“, jak tomu říkala paní Mortonová. Jediná potíž byla v tom, že pak každý věděl, kdy přesně ta vaše „zvláštní příležitost“ přišla, což bylo trochu trapné. Paní Mortonová tvrdila, že jestli nebudeme opatrní, skončíme s kbelíky u pouliční cisterny, a stala se členkou občanských hlídek, které nahlásily každého, kdo si večer potmě zaléval zahradu (paní Mortonová používala vodu od nádobí, to se smělo). „Bude to fungovat jenom v případě, že budeme všichni táhnout za jeden provaz,“ říkala. Věděla jsem, že to nebyla pravda, protože na rozdíl od všech ostatních zažloutlých a skomírajících trávníků byla tráva před domem pana Forbesa pořád podezřele zelená.

Slyšela jsem za sebou Tillyin hlas. Duněl mezi vyprahlými dřevěnými pláňkami na plotech, z obou stran vyšisovaných doběla.

„Co myslíš?“ říkala.

Převracela slova pana Creasyho pořád dokola už od Piniové ulice a snažila se je napasovat do nějakého názoru.

„Podle mě v tom Forbesovi jedou,“ zavolala jsem za sebe.

Dohnala mě a její nohy zápasily s otázkou. „Myslíš, že to oni ji zavraždili?“

„Myslím, že ji zavraždili všichni společně.“

„Neřekla bych, že na to vypadají,“ pochybovala Tilly.
„Máma si myslí, že Forbesovi jsou staromódní.“

„To ne, jsou hodně moderní.“ Našla jsem klacík a přejížděla jsem s ním po plotě. „Mají doma stroj na limonádu.“

Tillyina máma si myslela o všech, že jsou staromódní. Nosila dlouhé náušnice, pila campari a oblékala se jenom do mušelínu. Když bylo chladno, vzala si víc mušelínu a navrstvila ho na sebe jako závoje.

„Máma říká, že Forbesovi jsou divní.“

„No, ta o tom musí něco vědět,“ řekla jsem.

V tom horku měli všichni otevřené zadní dveře, a tak z cizích domovů unikala vůně těstíčka a zapékacích mís. I ve dvaatřiceti stupních se na sporácích nepřestávala dusit růžičková kapusta a na těžké talíře stále stékal zahuštěný výpek.

„Nesnáším neděle,“ prohlásila jsem.

„Proč?“ Tilly si taky našla klacík a přejížděla s ním po plotě vedle mě.

Tilly nevadilo nic.

„Je to jenom den před pondělkem,“ řekla jsem. „Nikdy se nic neděje.“

„Brzo nám skončí škola. Pak nebudeme mít nic jiného než šest týdnů nedělí.“

„Já vím.“ Klacík vytloukal moji nudu do dřeva.

„Co budeme dělat o prázdninách?“

Došly jsme na konec plotu a ulička ztichla.

„Ještě jsem se úplně nerozhodla,“ řekla jsem a nechala klacík spadnout na zem.

Šly jsme po Lipové ulici a od sandálů nám do silnice odletávaly uvolněné kamínky. Podívala jsem se nahoru, ale

od aut a oken se odrážel sluneční svit a dával mým očím zabrat. Zamžourala jsem a zkusila to znovu.

Tilly si jich nevšimla, já jsem je však zpozorovala okamžitě. Partička holek: všechny měly pěšinku uprostřed jako ta zpěvačka Suzi Quatro, lesk na rtech a ruce nacpané v kapsách, které připomínaly džínová křídla. Stály na protějším rohu a nedělaly nic, jen byly staší než já. Viděla jsem, jak měří chodník oprýskanými botami, v puse mají žvýkačky a jejich existence tím převažuje tu naši. Byly jako záložka, stránka, kterou si teprve přečtu, a přece jsem k nim chtěla dosáhnout.

Všechny jsem je znala. Tak dlouho jsem je sledovala z okraje jejich životů, že mi jejich tváře byly stejně známé jako ta moje. Podívala jsem se na ně a čekala aspoň záblesk uznání, ale žádný se neobjevil. I když jsem se snažila vynutit si ho pohledem. Přestože jsem zpomalila tak, že jsem skoro stála. Zatímco se na mě upíraly názoruplné pohledy, Tilly šla napřed a vzdálenost mezi námi se zvětšovala. Nevěděla jsem, co dělat s rukama, tak jsem si je založila před sebou a snažila se, aby moje sandály zněly trochu vzdorovitěji.

Tilly na mě čekala za rohem.

„Co budeme dělat?“ zeptala se.

„Netuším.“

„Půjdeme k vám?“

„Asi.“

„Proč mluvíš takhle?“

Spustila jsem ruce podél těla. „Já nevím.“

Usmála se a já jsem se usmála na ni, přestože jsem si připadala nesvá.

„Hele,“ sundala jsem jí z hlavy gumový klobouk a narážila si ho.

Okamžitě se začala smát a hned si ho ode mě zase vzala.

„Někdo prostě klobouky nosit nemůže, Gracie,“ řekla. „Měl by zůstat tam, kam patří.“

Zavěšila jsem se do ní a šly jsme domů, podél zastřižených trávníků a životů jako přes kopírák, kolem řadových domů, které k sobě připoutaly rodiny jen čirou náhodou a shodou okolností.

A já jsem se snažila, aby to stačilo.

Když jsme došly domů, máma škrábala brambory a povídala si s Jimmym Youngem v rádiu. Seděl jí nad hlavou na polici a ona přikyvovala, usmívala se a do dřezu mezitím padala hlína.

„No to byla doba.“

Nebyla jsem si jistá, jestli mluví na mě, nebo na Jimmyho.

„Byly jsme v kostele,“ řekla jsem.

„A líbilo se vám tam?“

„Moc ne.“

„Tak to je dobře,“ odpověděla a vylovila další brambor.

Tilly skryla smích ve svém svetru.

„Kde je táta?“ Vzala jsem z ledničky dva sýrové trojúhelníčky a vysypala jsem na talíř pytlík křupek.

„Šel si pro noviny,“ řekla máma a potopila brambory do dřezu s trochu větší jistotou. „Brzy bude zpátky.“

„Do hospody,“ nehlasně vyslovila Tilly.

Rozbalila jsem si jeden trojúhelníček a Tilly si sundala svůj gumový klobouk. Pak jsme společně poslouchaly skupinu Brotherhood of Man a sledovaly mámu, jak loupe brambory.

Save all your kisses for me, znělo z rádia a my jsme s Tilly mávaly rukama do rytmu.

„Věříš v Boha?“ zeptala jsem se mámy, když písnička dohrála.

„Jestli věřím v Boha?“ Škrábání se zpomalilo a máma zírala do stropu.

Nechápala jsem, proč se všichni dívají do nebes, když se na to zeptám. Jako by čekali, že se Bůh objeví mezi mraky a napoví jim správnou odpověď. Pokud to tak bylo, tak Bůh nechal mámu na holičkách, protože když se v zadních dveřích objevil táta, bez novin a s Britskou legií vepsanou v očích, ještě pořád jsme čekaly na odpověď.

Obtočil se kolem máminých ramen jako deka. „Jak se vede mojí krásné ženě?“ zeptal se.

„Na tyhle nesmysly nemám čas, Dereku.“ Utopila další brambor.

„A tady jsou moje dvě oblíbené holky.“ Prohrábl nám oběma vlasy, což byla trochu chyba, protože ani já, ani Tilly jsme neměly vlasy, ve kterých se dá snadno prohrabovat. Moje hřívka na to byla moc blondatá a tvrdohlavá a Tillyina se odmítala pustit gumiček.

„Zůstaneš na oběd, Tilly?“ zeptal se táta.

Naklonil se k ní, aby na ni promluvil, a znovu jí rukou pročísl vlasy. Kdykoli u nás Tilly byla, stal se z něj ukázkový rodič, náhradní táta. Střemhlav se vrhal dolů, aby v Tillyině životě zaplnil díru, kterou si ani neuvědomovala, dokud na ni tak dokonale neupozornil.

Otevřela pusy, aby mu odpověděla, ale on už měl hlavu v lednici.

„Viděl jsem v Legii Hubenýho Briana,“ říkal mámě.
„A představ si, co mi povídal.“

Máma byla zticha.

„Že tu starou ženskou, co žije na konci Morušový ulice... Víš, kterou?“

Máma příkyvovala s pohledem upřeným na slupky.

„Tak tu v pondělí našli mrtvou.“

„Už byla dost stará, Dereku.“

„Jenže jde o to,“ vyprávěl, zatímco si rozbaloval vlastní trojúhelníček sýra, „že byla údajně mrtvá už týden a nikdo si toho ani nevšiml.“

Máma se ohlédla a my s Tilly jsme zíraly na talíř plný křupek a snažily se, aby se na nás zapomnělo.

„Vlastně by ji doteďka nenašli,“ pokračoval táta, „kdyby nebylo toho smra...“

„Proč vlastně nejdete ven, holky?“ zeptala se máma.
„Až bude hotovo, tak vás zavolám.“

Seděly jsme na dvorku, záda přitisknutá ke zdi, abychom se schovaly aspoň v tom proužku stínu, který se kolem ní táhl.

„Představ si, že umřeš a nikomu nescházíš,“ řekla Tilly.
„To není moc božské, ne?“

„Pan farář říkal, že Bůh je všude,“ odpověděla jsem.

Tilly se na mě zamračila.

„Všude.“ Zamávala jsem rukama kolem, abych jí to ukázala.

„Tak proč nebyl v Morušové ulici?“

Hleděla jsem na řadu slunečnic na druhém konci zahrady. Máma je tam zasadila loni v létě a ony se teď vytahovaly nad zídku a nakukovaly Forbesovým do zahrady jako rozkvetlí špioni.

„Tím si nejsem jistá,“ uvažovala jsem. „Možná byl někde jinde.“

„Doufám, že budu někomu chybět, až umřu,“ pronesla Tilly zamyšleně.

„Ty neumřeš. Ani jedna z nás neumře. Rozhodně ne, dokud nebudeme staré a nebude se to od nás tak nějak očekávat. Do té doby nás Bůh ochrání.“

„No ale paní Creasyovou neochránil, že ne?“

Sledovala jsem čmeláky, kteří poletovali mezi slunečnicemi. Každou prozkoumali, ponořili se do jejího středu, prohledávali ji a prohlíželi a pak se zase vynořili celí žlutí a opilí úspěchem.

A najednou to bylo celé docela jasné. „Už vím, co budeme dělat o prázdninách,“ řekla jsem a vstala.

Tilly vzhledla. Mžourala na mě a stínila si oči před sluníčkem. „A co?“

„Postaráme se o to, aby všichni byli v bezpečí. Přivedeme paní Creasyovou zpátky.“

„A jak to uděláme?“

„Budeme hledat Boha,“ odpověděla jsem.

„Opravdu?“

„Ano,“ prohlásila jsem, „opravdu. Přímo tady v ulici. A já to nevzdám, dokud ho nenajdu.“

Natáhla jsem ruku. Tilly se jí chytila a já jsem ji vytáhla na nohy.

„Tak dobře, Gracie,“ řekla.

Nasadila si svůj gumový klobouk a usmála se.

Dům číslo šest, Ulice

27. ČERVNA 1976

V pondělí běžel jeden seriál, v úterý další a v sobotu dávali tu „zábavnou soutěž pro celou rodinu“, kterou uvádí Bruce Forsyth. Dorothy za nic na světě nedovedla pochopit, co na něm všichni vidí.

Zatímco myla nádobí, snažila se vybavit si všechny ty pořady v televizi, bylo to jako opakování. Odvedlo to její myšlenky od kostelního sálu, od výrazu v obličeji Johna Creasyho a od toho mravenčení na prsou.

Pondělí, úterý, sobota. Nádobí obvykle myla ráda. Ráda se dívala do zahrady a na nic nemyslela, ale dneska si kvůli tomu horku, které zvenku tlačilo na okení tabulky, připadala, jako by zírала ven z obrovské pece.

Pondělí, úterý, sobota.

Pořád si pamatovala, kdy se vysílají, ale nehodlala to riskovat. Všechny je měla zakroužkované v televizním programu.

Harold byl hned podrážděný, když se ho na něco zeptala víc než jednou.

„Snaž se to udržet v paměti, Dorothy,“ nabádal ji.

Když se Harold rozzlobil, dokázal svým hněvem vyplnit celou místnost. Zaplnil jím jejich obývací pokoj i lékařskou ordinaci. Dokázal otrávit i celý supermarket.

Hodně se snažila, aby na nic nezapomněla.

Ale někdy jí chyběla slova. Schovávala se za jinými slovy nebo jenom trošičku vykoukla a pak zase utekla pryč dřív, než je dokázala chytit.

„Nemůžu najít svoje...“ říkávala vždycky a Harold po ní střílel možnosti jako z pistole. „Klíče? Rukavice? Doklady? Brýle?“ A to slovo, které nemohla najít, potom zmizelo ještě rychleji.

„Plyšáky,“ řekla jednou, aby ho rozesmála. On na ni místo toho zíral, jako by v jejich rozhovoru vůbec nebyla vítaná, a pak za sebou hrozně tiše zavřel dveře a šel sekat trávník. To ticho nějak dokázalo vyplnit celý pokoj ještě víc než vztek.

Poskládala utěrku a přehodila ji přes kraj odkapávače.

Od chvíle, co se vrátili z kostela, byl Harold zticha. Johna Creasyho s Ericem odložili bůhví kde, ani se neodvážila hádat, a Harold se potom posadil a potichu četl noviny. Beze slova snědl večeři, mlčky si pocintal košili omáčkou, a když se ho zeptala, jestli si potom dá mandarinku s kondenzovaným mlékem, jenom přikývl.

Když ji před něj postavila, pronesl jedinou větu za celé odpoledne: „Tohle jsou broskve, Dorothy.“

Už se to dělo zase. Někde četla, že to bývá v rodině. Její matka skončila stejně, bloudivala po ulici v šest hodin ráno (pošťák, noční košile) a dávala věci tam, kam nepatřily (pantofle, chlebník). „Straší jí ve věži,“ říkával o ní Harold. Když začala přicházet o rozum, bylo jí asi tolik jako teď Dorothy. Dorothy vždycky ta fráze „přijít o rozum“ připadala hrozně zvláštní. Jako byste o rozum mohli přijít, ztratit ho, někam ho založit jako klíče od domu nebo Jack Russel teriéra, jako by to celé byla hlavně vaše chyba, protože jste sakra nedávali pozor.

Během několika týdnů umístili její matku do domova. Všechno to bylo hrozně rychlé.

„Bude to tak nejlepší,“ tvrdil Harold.

Opakoval to pokaždé, když ji jeli navštívit.

Poté co Harold snědl broskve, usadil se na gauči a usnul, přestože Dorothy nedokázala pochopit, jak v takovém vedru může někdo spát. Ležel tam, břicho se mu zvedalo a zase klesalo, jak sebou ve snu vrtěl. Chrápál do rytmu tikání hodin, a oběma jim tak odměřoval odpoledne.

Dorothy vzala zbytky jejich v tichosti snědeného oběda a vyhodila je do odpadkového koše s pedálem. Když přicházíte o rozum, je vaším jediným problémem to, že nikdy nepřijdete o ty vzpomínky, o které byste přijít chtěli. Jako první vás opustí to, co opravdu potřebujete. Nechala nohu na pedálu a dívala se do odpadků. Bez ohledu na to, kolik seznamů si napíšete, kolik si toho zakroužkujete v televizním programu a kolik slov si opakujete pořád dokola a dokola ve snaze ošálit ostatní, nakonec vám v hlavě zůstane jen to, co byste tam nejradši vůbec neměli.

Sáhla do odpadků a vytáhla ze slupek od brambor konzervu. Zírala na ni.

„Tohle jsou broskve, Dorothy,“ pronesla v prázdné kuchyni. „Broskve.“

Ucítila slzy dřív, než jí došlo, že pláče.

„Dorothy, tvůj problém je v tom, že moc přemýšlíš.“ Harold neodtrhl oči od televizní obrazovky. „To není zdravý.“

Večer otupil sílu slunce a celý obývací pokoj byl zalitý zlatým oparem. Ten zahalil příborník do barvy tmavého koňaku a ponořil se do záhybů na závěsech.

Dorothy si z rukávu svetru sundala neviditelné smítko. „Za těchto okolností je těžké na to nemyslet, Harolde.“

„Tohle je něco docela jiného. Ona je dospělá ženská. Nejspíš se s Johnem nepohodli a ona se na chvíli vypařila, aby mu dala za vyučenou.“

Pohlédla na svého manžela. Světlo vycházející z okna dodalo její tváři nádech barvy marcipánu. „Já jenom doufám, že máš pravdu.“

„Jasně že mám.“ Upíral pohled na obrazovku a ona sledovala, jak mu s měnícími se obrázky kmitají oči.

Zrovna dávali *Výprodej století*. Měla vědět, že když v televizi něco uvádí Nicholas Parsons, nemá cenu na Harolda mluvit. Nejlepší by nejspíš bylo vmáčkнуть rozhovor do reklamní pauzy, ale do úst se jí dralo tolik slov a ona je nedokázala zastavit.

„Jde o to, že jsem ji viděla. Pár dní předtím, než zmizela.“ Dorothy si odkašlala, ačkoli to nepotřebovala. „Měla namířeno do čísla jedenáct.“

Harold se na ni poprvé podíval. „Tos mi nikdy neřekla.“

„Nikdy ses neptal.“

„Co tam chtěla sakra dělat?“ Otočil se na ni a z opěrký křesla mu spadly brýle. „O čem by si asi tak mohli povídat?“

„To nemám ponětí, ale nemůže to být náhoda, ne? Nejdřív s ním mluví a za pár dní zmizí. Musel jí něco říct.“

Harold zíral na podlahu a Dorothy čekala, až začne mít stejný strach jako ona. Televize v rohu šířila do celého obývacího pokoje smích cizích lidí.

„Jednomu nerozumím,“ řekl, „jak to, že po tom všem, co se stalo, zůstal tady v ulici. Měl se odstěhovat jinam.“

„Nemůžeš lidem diktovat, kde mají žít, Harolde.“

„On sem nepatří.“

„Žije v čísle jedenáct celý život.“

„Ale i po tom, co udělal?“

„On nic neudělal.“ Dorothy se dívala na obrazovku, aby nemusela pohlédnout Haroldovi do očí. „Říkali to.“

„Já vím, co říkali.“

Slyšela, jak dýchá. Zasípání teplého vzduchu skrz unavené plíce. Čekala. Ale on se obrátil zpátky k televizi a narovnal si záda.

„Jseš prostě hysterická, Dorothy. Už je dávno po všem. Stalo se to před deseti rokama.“

„Vlastně to bylo před devíti.“

„Devět nebo deset, co na tom záleží? Všechno už je to pryč, jenom když o tom začneš mluvit, tak to zase vyplave na povrch.“

Zmuchlala si sukni a pak nechala zmačkanou látku propadnout mezi prsty.

„Přestaň sebou šít, ženská.“

„Nemůžu si pomoci,“ opáčila.

„Tak běž a dělej něco užitečného. Třeba se vykoupěj.“

„Koupala jsem se ráno.“

„Tak se běž vykoupat znova,“ nabádal ji dál, „kvůli tobě nevím, na co se ptají.“

„A co šetření vodou, Harolde?“

Ale Harold neodpověděl. Místo toho se šťoual v zubech. Dorothy ho slyšela. Dokonce i přes hlahol Nicholase Parsonse.

Uhladila si vlasy i sukni. Zhluboka se nadechla, aby zahrnala všechna ta slova, pak se postavila a vyšla z pokoje. Než zavřela dveře, ohlédla se.

Harold se obrátil od televize a podíval se z okna — skrz krajkové závěsy, přes zahrady a chodníky až ke vstupním dveřím domu číslo jedenáct.

Brýle mu pořád ležely u nohou.

Dorothy přesně věděla, kde tu plechovku schovala.

Harold do zadního pokoje nikdy nechodil. Byl to úložný prostor. Čekárna pro všechno, co už nepotřebovala, ale nedokázala se s tím rozloučit. Říkal, že jenom z pomyslení na ten pokoj ho vždycky rozbolí hlava. Během let se pokoj zaplňoval. Teď už minulost dosahovala až do rohů a dorostla až po strop. Rozpínala se podél parapetu, natahovala se k podlahovým lištám a dovolovala Dorothy, aby ji držela v rukou. Někdy vzpomínání nestačilo. Někdy musela nosit minulost s sebou, aby si byla jistá, že je pořád její součástí.

Pokoj ve svých zdech uvěznil léto. Držel Dorothy v zatuhlém muzeu z prachu a papíru a ona cítila, jak jí po čele stéká pot. Podlahou sem doléhaly zvuky televize a ona si dokázala představit Harolda o patro níž, jak odpovídá na otázky a šťourá se v zubech.

Plechovka stála mezi štosem pokrývek, které jí dala matka, a nádobím, co zbylo z karavanu. Dorothy na ni viděla ode dveří, jako by na ni čekala, a tak si klekla na koberec a vysvobodila ji. Podél okraje byly fotografie sušenek, které vás měly lákat, abyste plechovku otevřeli. Růžové oplatky, kolečka s polevou a slepované sušenky se držely za namalované ruce a tancovaly na dokreslených nožkách. Chytila je a sundala z krabice víko.

První, co uviděla, byl los z roku 1967 a celá řádka spínacích špendlíků. Ležely tam i Haroldovy zašlé manžetové knoflíčky, pár upadlých knoflíků a výstřižek o matčině pohřbu z místních novin.

Stálo tam: *Zemřela pokojně.*

Nebyla to pravda.

Ale pod všemi těmi špendlíky, sponkami a knoflíky leželo to, co hledala. Obálky od Kodaku, které postupem času tloustly. Harold ve fotografii nevěřil. Říkal, že jsou hloupě sentimentální. Dorothy neznala nikoho jiného, kdo by používal spojení „hloupě sentimentální“. Bylo tam jen málo Haroldových fotografií. Sem tam se mihl loket na stole nebo nohavice na trávníku, a když se někomu povedlo dostat do záběru jeho obličej, tvářil se, jako by ho někdo obelstil.

Procházela jednotlivé obálky. Většinu fotografií zachránila z matčina domu. V bílých vroubkovaných rámečcích seděli cizí lidé v zahradách, které nepoznávala,

a v pokojích, kde nikdy nebyla. Byli tam Georgeové, Flo-
ry a spousta lidí, kteří si říkali Bill. Psali svá jména na
zadní strany fotek, snad v naději, že jim jejich totožnost
pomůže k tomu, aby se na ně tak rychle nezapomnělo.

Bylo tam i pár jejích fotografií — občasná vánoční
sešlost, oběd se ženským spolkem... Vtom na koberec
spadla fotka Fouska a ona cítila, jak se jí v krku dělá
knedlík.

Nikdy nepřišel domů.

„Prostě si poříd' jinou kočku,“ říkával Harold.

Tenkrát málem doopravdy vybuchla.

Fotka, kterou hledala, ležela až na dně, zatížená vá-
hou vzpomínek. Musela to vidět. Musela se ujistit. Mož-
ná se během let minulost pokříví. Možná časem jejich
role nabobtnala a nadmula jí svědomí. Možná že když
jim znovu pohlédne do tváří, uzná, že za nic nemohli.

Hleděli na ni od stolu v Britské legii, ještě předtím,
než se to všechno seběhlo, ale byla si jistá, že to byl ten
samý stůl — stůl, kde padlo ono rozhodnutí. Harold
seděl vedle ní a oba hleděli do objektivu fotoaparátu
s ustaranými výrazy. Fotograf je překvapil, to si pamato-
vala, byl to někdo z místních novin a chtěl fotky k článku
o místním koloritu. Samozřejmě že je nikdy nepoužili.
Za nimi stál John Creasy s rukama v kapsách a beatle-
sovskou patkou. Před Johnem seděl ten pitomec Hu-
bený Brian se sklenicí v ruce a Eric Lamb byl usazený
naproti Haroldovi. Na konci seděla Sheila Dakinová —
na všechny dělala oči, ve kterých jí perlilo hruškové víno.

Dorothy jim hleděla do tváří a doufala, že v nich spat-
ří něco jiného.

Ale marně. Vypadali úplně stejně jako tenkrát.

Bylo to v roce 1967. V roce, kdy Johnson poslal tisíce dalších na smrt do Vietnamu. V roce, kdy Čína vyrobila vodíkovou bombu a kdy Izrael bojoval v šestidenní válce. V roce, kdy lidé pochodovali, vykřikovali a mávali transparenty s tím, v co věřili.

Byl to rok rozhodnutí.

Kéž by tenkrát věděla, že se jednoho dne bude dívat sama na sebe s přáním, aby se tenkrát rozhodli jinak. Otočila fotografii lícem dolů. Nebyla tam žádná jména. Po tom všem, co se stalo, si byla jistá, že nikomu z nich nezáleží na tom, jestli si na ně někdo vzpomene.

„Co to zase děláš?“

Harold obvykle nechodil tak tiše. Otočila se k němu zády a zastrčila si fotografii za pásek sukně.

„Procházím si pár věcí.“

Opřel se o rám dveří. Dorothy si nebyla jistá, kdy k tomu došlo, ale Harold zestárl. Kůže na jeho obličejí byla tenká jako papír a jeho záda se zdála zakřivená a sehnutá, jako by se pomalu vracel zpátky do matčina lůna.

„Tak proč ses tady zahrabala, Dorothy?“

Pohlédla mu přímo do očí a zahlédla v nich, jak jeho mysl klopytla.

„Dělám tu...“ řekla, „dělám tu...“

„Pokroky?“ Harold se rozhlédl po pokoji. „Nepořádek? Potíže?“

„Rozhodnutí.“ Dorothy se na něj usmála. „Dělám tu rozhodnutí.“

A pak ho sledovala, jak si rukávem od košile setřel pot ze spánku.

Když se Harold zase vrátil dolů, Dorothy došla na podestu a znovu se podívala na tu fotografii. Nejprve si vybavila ten pach, odér, který pak v ulici zůstával ještě několik dalších týdnů, zamrzlý v prosincové jinovatce. Někdy se jí zdálo, že ho i po všech těch letech pořád cítí. Když šla po chodníku, ztracená v myšlenkách, a najednou se k ní zase připlížil. Jako by nikdy úplně nezmizel, jako by tam schválně zůstával, aby jim to všem připomínal. Tu noc stála tam, kde stojí teď, a sledovala, jak se to odehrává. Celou tu scénu si v duchu tolikrát přehrávala, snad v naději, že by se něco mohlo změnit, že by mohla konečně zapomenout, ale tu noc měla vrytou hluboko do paměti. A už tenkrát, když to celé sledovala, dobře věděla, že nebude cesty zpět.

21. PROSINCE 1967

Sirény buší do silnice a vytahují ulici z postele. Světla jiskří a poblíkávají a lidé koukají ven zpoza oken jako rybky z akvárií. Dorothy všechno pozoruje z podesty. Předklání se a zábradlí se jí zarývá do kostí, ale z tohoto okna je nejlepší výhled, a tak se nakloní ještě trochu víc. Jakmile to udělá, sirény přestanou kvílet a hasiči se z auta vyhrnou na ulici. Snaží se poslouchat, ale sklo tlumí jejich hlasy a jediné, co slyší, je vzduch, který jí vychází z plic, a hlasité bušení svého srdce.

V rozích oken se vinou ledové kapradiny a ona se musí dívat mezi nimi, aby něco zahlédla. Po chodnících se klikatí hadice a do černé tmy září proudy světla. Zdá se to neskutečné a pompézní, jako by někdo uprostřed ulice zinscenoval divadelní představení. Naproti

přes ulici Eric Lamb otevírá vstupní dveře, obléká si bundu, křičí něco zpátky do domu a vybíhá ven na ulici. Všude kolem ní se otevírají okna a vydechují do tmy.

Zavolá na Harolda. Musí volat několikrát, protože spí jako dřevo. Když se objeví, je celý rozčepýřený, jako by ho někdo vylekal tak, až se vzbudil. Chce vědět, co se děje, a otázku na ni křičí, přestože nestojí ani metr od ní. V koutcích očí mu ještě visí spánek a na tvářích má obtisknutou mapu zmačkaného polštáře.

Dorothy se obrátí zpátky k oknu. Otevírají se další dveře, objevují se noví lidé. Kromě pachů domu, naleštěných parapetů a dřezu od jaru na nádobí, jako by cítila ten kouř, co se vkrádá dovnitř škvírami, štěrbinami a snad i cihlami.

Pohlédne zpět na Harolda.

„Myslím, že se stalo něco hodně zlého.“

Vycházejí na zahradu. John Creasy na ně volá přes ulici, ale jeho hlas se ztrácí v hučení motoru a dusotu těžkých bot na betonu. Dorothy pozoruje konec ulice utopený ve tmě. Sheila Dakinová stojí na trávníku, ruce má přitisknuté k obličejí, župan jí vlaje ve větru a pleská jí o nohy jako prapor. Harold říká Dorothy, aby zůstala, kde je, ale zdá se, jako by oheň k sobě všechny magneticky přitahoval. Jediný, kdo se nehýbe, je May Roperová. Stojí ve dveřích, kde jí drží všechno to světlo, hluk a zápach. Brian ji chytí kolem ramen a prosmýkne se ven, ale ona si toho snad ani nevšimne.

Hasiči pracují jako stroj, jako články řetězu, který ze země čerpá vodu. Ulicí zazní zvuk. Výbuch. Harold křičí

na Dorothy, aby se vrátila zpátky do domu, ona se však místo toho posune o něco blíž. Sleduje Harolda. Je příliš zaujatý tím, co se děje, než aby si toho všiml, a ona se postupně sune podél zdi. Musí se jen na chvíličku podívat. Zjistit, jestli se to doopravdy stalo.

Dojde na druhý konec zahrady, když vtom jeden z hasičů začne máchat rukama a zahánět lidi zpátky jako loutky. Všichni se shromáždí uprostřed ulice, namačkaní jeden na druhého, aby jim nebyla zima.

Hasič se jich s křikem ptá: „Kolik lidí žije v tom domě?“

Všichni odpovídají současně a jejich hlasy odnáší vítr.

Hasič si je prohlédne a ukáže na Dereka. „Kolik jich tam je?“ zeptá se znovu, jeho ústa objímají každé slovo.

„Jeden,“ zakřičí Derek, „jen jeden.“ Pak se ohlédne zpátky na svůj vlastní dům a Dorothy vidí, kam se dívá. U okna stojí Sylvia s Grace v náručí. Sylvia je chvíli sleduje a pak se obrátí od okna a tiskne si přitom hlavičku dítěte k tělu. „Jeho matka žije v domově důchodců, ale na Vánoce ji odvezl pryč,“ řekl Derek. „Takže tam nikdo není.“ Hasič už běží zpět k domu a Derekova slova znějí do tmy naprázdno.

K nebi se vine kouř. Ve tmě se ztrácí, jeho švelivý okraj se zachytí o hradbu hvězd a pak se docela rozplyne. Harold zachytí Ericův pohled a Eric zavrtí hlavou, jen lehounce, sotva znatelně. Dorothy si toho všimne, ale hned se zase dívá jinam, znovu ji pohltí hluk a kouř.

Nikdo z nich si ho nevšímá. Všichni jsou příliš zaujatí plameny, sledují, jak se oranžové a rudé jazyky zachytávají v oknech. Právě Dorothy ho uvidí jako první.

Její úlek je bezhlasý a strnulý, ale stejně ho všichni zaznamenají. Postupně klopýtá mezi nimi, dokud se všichni neodvrátí od domu číslo jedenáct a němě na něj nezárají.

Walter Bishop.

Do kabátu mu vlétne vítr a zvedne mu límec. Popadne prameny jeho vlasů a snaží se mu zakrýt oči. Rty se mu pohybují, ale slova ještě nejsou připravená vyjít ven z úst. Igelitová taška. Vypadne mu z ruky, po chodníku se z ní odkutálí plechovka a spadne do škarpy. Dorothy ji zvedne a snaží se mu ji vrátit.

„Všichni si mysleli, že jste odjel s matkou pryč,“ povídá mu, ale Walter ji neslyší.

Z domu se ulicí nesou výkřiky a jeden z hasičů se snaží překřičet ostatní.

„Někdo tam je,“ volá. „V tom domě někdo je.“

Všichni se otočí na Waltera.

„Kdo je uvnitř?“ Tahle otázka se všem zračí v očích, jen Harold ji však dokáže vyslovit.

Dorothy si nejdřív myslí, že Walter otázku ani neslyšel. Vůbec neodtrhne pohled od černé, zakouřené brečky, která začíná vytékat z oken jeho domu. Když konečně odpoví, jeho hlas je tak tichý, tak slabý, že se všichni musí naklonit, aby ho slyšeli.

„Kuřecí vývar,“ povídá.

Harold se zamračí. Dorothy vidí, jak se mu všechny budoucí vrásky setkají uprostřed čela.

„Kuřecí vývar?“ Vrásky jsou ještě hlubší.

„No ano.“ Walterovy oči se nemůžou odtrhnout od domu číslo jedenáct. „Na chřípku je to výborná věc. Chřípka je děsná, co?“

Všichni ve tmě příkyvují jako přízračné marionety. „Sotva jsme dojeli do hotelu, udělalo se jí špatně. Povídám jí: ‚Mami, když ti není dobře, potřebuješ do vlastní postele.‘ A tak jsme to otočili a vrátili se domů.“

A oči všech marionet zírají na okna v prvním patře Walterova domu.

„A ona je tam nahoře?“ ptá se Harold. „Vaše matka?“

Walter přikývne. „Přece jsem ji nemohl odvézt zpátky do domova. V tomhle stavu. Tak jsem ji uložil do postele a šel jsem zazvonit na doktora.“ Podívá se na plechovku, kterou mu Dorothy podala. „Chtěl jsem mu vysvětlit, že jsem jí dával vývar, jak radil. Teď do všeho přidávají tolik dalších přísad. Jeden nemůže být dost opatrný, že?“

„Ne,“ řekla Dorothy, „to nemůže.“

Kouř se plíží ulicí. Dorothy ho cítí v puse. Mísí se se strachem a mrazem a ona si přitáhne svetr trochu blíž k tělu.

Harold vejde do kuchyně zadními dveřmi. Dorothy ví, že jí chce něco říct, protože pokud se něco neděje nebo pokud nemá na nohou gumáky, zadními dveřmi nikdy nechodí.

Vzhledne od křížovky a čeká.

Harold chodí kolem linky, zcela zbytečně zvedá věci, které na ní stojí, dívá se, co je napsané vespod nádobí, až už to nakonec dál nevydrží.

„Je to tam strašný,“ říká, když vrací hrnek do stojanu. „Strašný.“

„Tys byl vevnitř?“ Dorothy odloží propisku. „Může se tam vůbec chodit?“

„Policisté ani hasiči už tam nebyli celý dny. Nikdo neříkal, že se dovnitř nesmí.“

„A je to bezpečné?“

„Do patra jsme nešli.“ Najde balíček sušenek slepovaných kakaovým krémem, které jeho žena schválně schovala za pytlík s moukou. „Podle Erica by to za těchto okolností bylo neuctivý.“

Dorothy nepřipadá uctivé ani přehrabování se v přízemí, ale jednodušší je nic neříkat. Když se Haroldovi postavíte, tak klidně stráví celé dny tím, že se bude obhajovat, jako zaseknutá deska. Sama se tam chtěla jít podívat. Došla dokonce až k zadním dveřím, ale rozmyslela si to. Za těchto okolností by to asi nebylo moudré. Ovšem Harold měl sebeovládání malého dítěte.

„No a v přízemí?“ zeptá se Dorothy.

„To je právě to divný.“ Harold sundá horní sušenku a začne olizovat krém. „Obývací pokoj a chodba jsou na škvarek. Dočista spálený. Ale kuchyň je skoro netknutá. Jenom zeď je trochu očouzená.“

„Jinak nic?“

„Vůbec nic,“ odpoví. „Hodiny tikají dál, na odkapávači leží poskládaná utěrka. Zpropadenej zázrak!“

„Pro jeho matku to zázrak nebyl, dej jí pánbůh věčnou slávu.“ Dorothy si sáhne do rukávu pro kapesník, ale pak si to rozmyslí. „Nebyl zázrak, že se vrátili domů dřív.“

„To ne.“ Harold si prohlíží další sušenku, pak ji však vrátí zpátky do obalu. „I když ona asi vůbec netušila, co se děje. Kvůli té chřipce prý byla úplně mimo. Nemohla ani vylézt z postele. Proto šel pro toho doktora.“

„Nechápu, proč ji neodvezl zpátky do domova.“

„Cože? Uprostřed noci?“

„Zachránilo by jí to život.“

Dorothy pohlédne za Harolda a přes záclony ven na ulici. Od toho požáru je celá tichá a ponuře šedivá. Ani zbylé vánoční dekorace ji nedokázaly rozveselit. Vypadají tak nějak falešně. Jako by se až moc snažily všechny rozptýlit, odpoutat jejich pozornost od ohořelé skořáčky domu čísla jedenáct.

„Přestaň všechno tak děsně rozebírat. Víš, že když moc přemýšlíš, tak jseš potom zmatená,“ napomíná ji Harold a upřeně ji pozoruje. „Musela to být neuhašená cigareta nebo jiskra z krbu. Na tom se nakonec shodli.“

„Ale po tom, co se tady povídalo? A jak jsme se všichni rozhodli?“

„Neuhašená cigareta.“ Popadl sušenku a rozlomil ji napůl. „Jiskra z krbu.“

„Ty tomu vážně věříš?“

„Mluvíti stříbro, mlčeti zlato. Jako za války.“

„Proboha, Harolde, my tu přece žádnou válku nemáme.“

Harold se otočí a vyhlédne z okna. „Nemáme?“ zeptá se.

Dům číslo tři, Jeřábová ulice

28. ČERVNA 1976

„Nemyslíte, že to bude lidem trochu podezřelé, když jim budou na dveře klepat dvě malé holky a ptát se, jestli je Bůh doma?“ Paní Mortonová položila na stůl mísu pudinkového krému.

„Budeme v přestrojení.“ Vyryla jsem do krému hranou lžice svoje jméno.

„Vážně?“ zeptala se Tilly. „To bude vzrušující.“

„A jak to chcete provést?“ Paní Mortonová se nahnula přes stůl a přisunula mísu o něco blíž k Tilly.

„Budeme získávat skautské odznaky,“ odpověděla jsem.

Tilly vzhledla a zamračila se. „My ale nejsme ve Skautu, Gracie. Říkalas, že to pro tebe není.“

„Budeme jenom dočasné skautky,“ řekla jsem jí na to. „Jenom občas.“

Usmála se a na okraj mísy hrozně malými písmeny napsala *Tilly*.

„Budu předstírat, že jsem nic z toho neslyšela.“ Paní Mortonová si utřela ruce do zástěry. „A proč se tak najednou zajímáte o Boha?“

„Všichni jsme ovce,“ řekla jsem. „A ovce potřebují pastýře, aby je chránil. Tak to říkal pan farář.“

„Opravdu?“ Paní Mortonová si založila ruce na prsou.

„Takže se chci ujistit, že nějakého máme.“

„Aha.“ Opřela se zády o odkapávač. „Ale víte, že je to jenom názor pana faráře? Někteří lidé dokážou docela úspěšně žít i bez pastýře.“

„Ale je důležité Boha poslouchat.“ Ponořila jsem lžici do mísy. „Pokud si ho totiž nebudete všimnat, tak po vás půjde.“

„S noži,“ dodala Tilly.

Paní Mortonová zkrabatila celé čelo odshora až dolů. „Předpokládám, že to vám taky pověděl pan farář.“

„Pověděl,“ přikývla jsem.

V nastalém tichu se ozývalo jen tikání hodin a já jsem sledovala ústa paní Mortonové, jak se snaží vybrat ta správná slova.

„Já jenom nechci, abyste byly zklamané,“ řekla nakonec. „Boha není vždycky jednoduché najít.“

„Nám se to ale povede, a až ho vypátráme, tak budou všichni v bezpečí a paní Creasyová se vrátí domů.“ Strčila jsem si do pusy celou lžící pudinkového krému.

„Budeme místní hrdinky,“ dodala Tilly, usmála se a olízla špičku své lžice.

„Myslím, že na to, aby se paní Creasyová vrátila domů, bude potřeba víc než jen Bůh.“ Paní Mortonová se na-

klonila a otevřela další okno. Slyšela jsem, jak čtvrtí projíždí auto se zmrzlinou a vytahuje děti ze zahrad jako kouzelník.

„Došly jsme k tomu, že nakonec nejspíš není mrtvá,“ prohlásila jsem.

„Tak aspoň něco.“

„A teď potřebujeme Boha, aby ji našel. Nesmíte zapomínat na to, že Bůh je všude, paní Mortonová.“ Mávala jsem rukama kolem. „Takže docela snadno může najít lidi a přivést je zpátky ze zajetí.“

„To říkal kdo?“ Paní Mortonová si sundala brýle a třela si otláčená místa.

„Bůh,“ odpověděla jsem naprosto šokovaně a vykulila jsem oči tak moc, jak jen jsem dovedla.

Paní Mortonová měla něco na jazyku, ale pak si povzdychla a rozhodla se, že radši uklidí suché nádobí z odkapávače.

„Jen si nedělejte moc velké naděje,“ nabádala nás.

„Za chvíli dávají *Modrého Petříčka*.“ Tilly sklouzla ze židle. „Zapnu televizi, aby se stihla rozehřát.“

Zmizela v předpokoji a já jsem zatím odlepila nohy ze země a odnesla mísu do dřezu.

„Kde začnete?“ ptala se paní Mortonová.

„Budeme chodit postupně ulicí, dokud se neukáže.“ Podala jsem jí mísu.

„Aha.“

Sotva jsem došla do chodby, zavolala si mě zpátky.

„Grace!“

Stála jsem ve dveřích. Auto se zmrzlinou popojelo dál a do místnosti z jeho reproduktorů doléhala přerušovaná melodie.

„Až budete procházet tu ulici,“ řekla mi, „ručíš mi za to, že vynecháte dům číslo jedenáct.“

Zamračila jsem se. „Ručím?“

„Ručíš.“

Chtěla jsem něco říct, ale z výrazu jejího obličeje jsem usoudila, že o tom nehodlá dál diskutovat.

„Tak dobře,“ přitakala jsem.

Než jsem odpověděla, udělala jsem malou pauzu, ale paní Mortonová si toho nejspíš nevšimla.

Dům číslo čtyři, Ulice

29. ČERVNA 1976

Ten policista byl hodně vysoký, i potom, co si sundal čepici.

Nikdy jsem nikoho od policie neviděla tak zblízka. Oblékl se do uniformy z pevné látky, po které byl cítit, a knoflíky měl tak naleštěné, že když mluvil, viděla jsem v nich odraz celé kuchyně.

„Rutinní vyšetřování,“ povídal.

Říkala jsem si, že by se mi líbilo mít práci, kde se vyptávání na soukromé záležitosti všech kolem považuje za rutinu.

Sledovala jsem, jak mu na hrudi tancuje sporák.

Uprostřed seriálu někdo zaklepal. Máma to vcelku ignorovala až do chvíle, kdy se táta podíval z okna a uviděl za zídkou stát policejní auto. Řekl: „Do prdele!“

Já jsem se smála do polštáře, máma tátovi vynadala a táta cestou do chodby málem zakopl o Remingtona.

Teď ten policista stál uprostřed naší kuchyně a my postávali kolem a sledovali ho. Trochu mi připomínal pana faráře. Oba dokázali přimět lidi, aby si připadali malí a provinilí.

„No tak, nechte mě přemýšlet, teda,“ řekl táta. Utěrkou si otřel pot z horního rtu a podíval se na mámu. „Pamatuješ si, kdy jsme ji viděli naposled, Sylv?“

Máma skládala prostírání ze stolu na hromádku. „Asi ne,“ odpověděla a začala prostírání zase rozkládat po stole.

„Mohlo to být ve čtvrtek,“ prohlásil táta.

„Nebo v pátek,“ dodala máma.

Táta se na mámu podíval. „Nebo v pátek,“ zahuhlal do utěrky.

Kdybych byla tím naleštěným policajtem, stačil by mi jediný pohled a oba bych je zatkla jako veliké zločince.

„Vlastně to bylo v neděli ráno.“

Tři páry očí a utěrka se otočily ke mně.

„Vážně?“ Policista si dřepł a já jsem slyšela, jak mu látka kalhot na kolenou zavržala.

Takhle byl menší než já, a tak jsem se posadila, aby si nepřipadal hloupě.

„Vážně,“ odpověděla jsem.

Oči měl stejně tmavé jako uniformu. Hodně dlouho jsem do nich zírala, ale on vůbec nemrkal.

„A jak to víš?“ zeptal se.

„Protože v televizi dávali ten pořad, *Tiswas*.“

„Moje děti to zbožňují.“

„Já to nesnáším,“ řekla jsem mu na to.

Táta zakašlal.

„A co tedy říkala, když jsi ji viděla, Grace?“ Policista znovu zavrzel a přenesl váhu na druhou nohu.

„Klepala na dveře, protože si chtěla zavolat.“

„Oni nemají telefon,“ řekla máma takovým tím hlasem, jaký lidé používají, když mají něco, co ostatní ne.

„A kam od vás chtěla volat?“

„Chtěla si zavolat taxi, ale já jsem ji nepustila dovnitř, protože se máma šla zrovna natáhnout.“

Všichni jsme se otočili na mámu a ta se vrátila k prostíráním.

„Nesmím do domu pouštět cizí lidi,“ dodala jsem.

„Ale paní Creasyová nebyla cizí, ne?“ mrkl na mě policista.

„Nebyla cizí, ale vypadala divně.“

„Jak divně?“

Opřela jsem se zády o židli a přemýšlela o tom. „Víte, jak vypadá někdo, koho hodně bolí zub?“

„Ano.“

„No tak ještě o něco hůř.“

Policista se postavil a nasadil si čepici. Svou přítomností vyplnil celou místnost.

„Najdete ji?“ zeptala jsem se.

Strážník neodpověděl. Místo toho odešel s tátou do chodby a mluvili spolu tak potichu, že jsem z toho, co si říkali, neslyšela ani slovo. Ani když jsem zadržela dech a naklonila se přes celý stůl.

„Myslím, že ji nenajdou,“ prohlásila jsem.

Máma vylila z čajníku zbylý čaj. „Ne,“ přitakala, „taky si myslím, že ne.“